

Respect pentru oameni și cărți

AGATHA CHRISTIE

CRIMA DIN ORIENT EXPRESS

*Traducere din limba engleză
de Livia Olteanu*

București
2019

CUPRINS

Partea I. Faptele

1. Un pasager important în Taurus Express.....	7
2. Hotelul Tokatlian.....	18
3. Poirot refuză un caz	28
4. Un strigăt în noapte	38
5. Crima	43
6. O femeie	58
7. Cadavrul	68
8. Cazul de răpire Armstrong	81

Partea a II-a. Dovezile

1. Mărturia conductorului vagonului de dormit.....	89
2. Mărturia secretarului.....	97
3. Mărturia valetului	103
4. Mărturia doamnei din America	110
5. Mărturia doamnei suedeze	120
6. Mărturia prințesei rusoaice.....	127
7. Mărturia contelui și a contesei Andrenyi.....	136
8. Mărturia colonelului Arbuthnot	143
9. Mărturia domnului Hardman	153
10. Mărturia italianului	162
11. Mărturia domnișoarei Debenham	167
12. Mărturia cameristei nemțoaice a prințesei.....	173

13. Rezumatul mărturiilor pasagerilor.....	181
14. Dovada armei.....	191
15. Dovezile din bagajele pasagerilor	201

Partea a III-a. Hercule Poirot stă și se gândește

1. Care dintre ei?.....	221
2. Zece întrebări.....	231
3. Anumite aspecte sugestive	238
4. Pata de grăsime de pe un pașaport maghiar.....	248
5. Numele de botez al prințesei Dragomiroff	256
6. A doua declarație a colonelului Arbuthnot	262
7. Identitatea lui Mary Debenham	266
8. Și mai multe revelații surprinzătoare.....	271
9. Poirot propune două soluții	279

UN PASAGER IMPORTANT ÎN TAURUS EXPRESS

Era cinci dimineața, într-o zi de iarnă în Siria. La peronul gării din Alep staționa trenul denumit cu mândrie Taurus Express în ghidurile căilor ferate. Avea un vagon-restaurant cu bucătărie, unul de dormit și două vagoane regionale.

Lângă scara vagonului de dormit conversau un Tânăr locotenent francez, într-o splendidă uniformă, și un omuleț infofolit până la urechi, căruia nu i se zăreau decât vârful roz al nasului și cele două capete ale mustății răsucite în sus.

Era cumplit de frig, iar această sarcină de a conduce un distins necunoscut nu era de invidiat, dar locotenentul Dubosc își îndeplinea cu bărbătie misiunea. Îi lunecau de pe buze fraze politicoase, într-o franceză rafinată. Nu că ar fi știut despre ce era vorba. Existaseră niște zvonuri, desigur, cum circulau mereu în asemenea cazuri. Generalul, generalul său, își

pierduse tot mai mult cumpătul. Și apoi venise acest străin belgian, tocmai din Anglia, se părea. Trecuse o săptămână, o săptămână ciudată de tensionată. Apoi se întâmplaseră anumite lucruri. Un foarte distins ofițer se sinucisese, altul demisionase brusc, fețe îngrijorate se destinseseră, anumite precauții militare fuseseră abandonate. Iar generalul, generalul locotenentului Dubosc, mai precis, păruse că întinerește brusc cu zece ani.

Dubosc auzise parte din discuția dintre general și necunoscut. „Ne-ai salvat, *mon cher*“, spusese generalul cuprins de emoție, și impunătoarea sa mustață albă tremurase în timp ce vorbea. „Ai salvat onoarea armatei franceze și ai evitat multă vărsare de sânge! Cum îți pot mulțumi pentru că mi-ai acceptat invitația? Ai venit atât de departe...“

La care străinul (pe numele său *monsieur Hercule Poirot*) dăduse un răspuns pe măsură, incluzând fraza „Dar cum să nu țin minte că mi-ai salvat cândva viața?“ Și atunci generalul dăduse un alt răspuns pe măsură, negând orice merit pentru acel serviciu din trecut; și, după mai multe referiri la Franța, Belgia, glorie, onoare și alte astfel de valori împărtășite, se îmbrățișaseră cu drag, și conversația se terminase.

Despre ce anume fusese vorba, locotenentul Dubosc era încă nedumerit, dar lui i se delegase responsabilitatea de a-l conduce pe domnul Poirot la Taurus Express, iar el o îndeplinea cu zelul și entuziasmul potrivite unui Tânăr locotenent cu întreaga carieră în față.

– Astăzi este duminică, spuse locotenentul Dubosc. Mâine, luni seara, veți fi la Istanbul.

Nu era prima oară când făcea această observație. Conversațiile pe peron, înainte de plecarea trenului, pot avea un oarecare caracter repetitiv.

– Așa este, încuvîntă domnul Poirot.

– Și aveți de gând să rămâneți acolo câteva zile, bănuiesc?

– *Mais oui*. Istanbul este un oraș pe care nu l-am vizitat niciodată. Ar fi păcat să trec prin el *comme ça*, și pocni din degete sugestiv. Nu mă presează nimic, am să rămân acolo ca turist câteva zile.

– La Sainte Sophie este foarte frumoasă, adăugă locotenentul Dubosc, deși nu o văzuse niciodată.

Un vânt rece șuieră pe peron. Ambii bărbați se zgribuiau. Locotenentul Dubosc reuși să arunce o privire la ceas. Cinci fără cinci, mai erau doar cinci minute!

Având impresia că bărbatul celălalt îl văzuse, se grăbi din nou să vorbească.

– Sunt puțini călători în această perioadă a anului, remarcă privind în sus spre geamurile vagonului de dormit din dreptul lor.

– Așa este, aproba domnul Poirot.

– Să sperăm că nu veți rămâne înzăpezit în Taurus!

– Se întâmplă asta?

– S-a mai întâmplat, da. Nu anul acesta, nu încă.

– Să sperăm, atunci, spuse domnul Poirot. Prevederile meteorologice din Europa nu sunt bune.

– Foarte rele. În Balcani ninge mult.

– Și în Germania, am auzit.

– Eh bien, se grăbi să adauge locotenentul Dubosc când păru să urmeze încă o pauză. Mâine-seară la șapte patruzeci veți fi în Constantinopol.

– Da, spuse domnul Poirot și continuă cu disperare: am auzit că La Sainte Sophie este foarte frumoasă.

– Magnifică, am impresia.

Deasupra capetelor lor, draperiile unui compartiment din vagonul de dormit se dădură la o parte și o Tânără se uită afară.

Mary Debenham dormise prea puțin de când plecase din Bagdad, joia trecută. Nici în trenul spre Kirkuk, nici la popasul din Mosul, nici noaptea trecută în tren nu dormise bine. Acum, obosită să stea trează în zăpușeala compartimentului ei supraîncălzit, se ridicase și privea pe geam.

Trebuia să fie Alep. Nu era nimic de văzut, desigur. Doar un peron lung, prost iluminat, cu altercații gălăgioase în arabă răsunând de undeva. Doi bărbați discutau în franceză sub geamul ei. Unul era un ofițer francez, celălalt, un bărbat scund, cu mustați enorme. Mary Debenham zâmbi ușor. Nu mai văzuse niciodată o persoană atât de infofolită. Probabil era foarte frig afară și din cauza asta încălzeau și trenul în aşa hal. Încercă să coboare mai mult geamul, însă acesta nu se mișcă.

Conductorul de la vagonul de dormit se apropie de cei doi bărbați. Trenul urmează să plece, anunță el. Ar fi bine ca *monsieur* să urce. Bărbatul măruntel își dădu jos pălăria. Ce cap în formă de ou avea! În ciuda preocupărilor ei, Mary Debenham zâmbi. Un omuleț care arăta ridicol. Genul de omuleț pe care nu-l poți lua în serios.

Locotenentul Dubosc își spuse discursul de despărțire. Se gândise la el dinainte și îl amânașe până în ultima clipă. Era un discurs foarte frumos și bine řefuit.

Ca să nu rămână mai prejos, domnul Poirot răspunse pe măsură...

– *En voiture, monsieur*, atenționă conductorul.

Cu un aer de nesfărșită reticență, domnul Poirot se urcă în tren. Conductorul îl urmă. Domnul Poirot salută, iar locotenentul Dubosc duse mâna la chipiu. Trenul se puse ușor în mișcare după o smucitură puternică.

– *Enfin!* murmură domnul Poirot.

– *Brrrrrrrrr*, spuse locotenentul Dubosc, realizând pe deplin cât de frig era.

– *Voilà, monsieur!* exclamă conductorul, arătându-i lui Poirot cu un gest dramatic frumusetea compartimentului său de dormit și grija cu care îi fuseseră aranjate bagajele. Valijoara lui *monsieur* am aşezat-o aici.

Mâna sa rămase întinsă în mod sugestiv. Hercule Poirot puse o bancnotă împăturită în palma conductorului.

– *Merci, monsieur.* Conductorul deveni expeditiv și oficial. Am biletele dumneavoastră, am să vă rog să-mi dați și pașaportul. *Monsieur* își întrerupe călătoria în Istanbul, am înțeles?

Domnul Poirot încuviauță.

– Nu sunt mulți călători, îmi imaginez? întrebă el.

– Nu, *monsieur*. Mai am doar doi pasageri, amândoi englezi. Un colonel din India și o Tânără doamnă din Bagdad. *Monsieur* mai are nevoie de ceva?

Monsieur solicită o sticluță de Perrier.

Cinci dimineață era o oră nefericită ca să te sui într-un tren. Mai erau încă două ore până la răsărit. Resimțind lipsa unui somn corespunzător și mulțumit de îndeplinirea cu succes a unei misiuni delicate, domnul Poirot se ghemui într-un colț al compartimentului său și adormi.

Când se trezi era nouă și jumătate. Se avântă în direcția vagonului-restaurant, în căutare de cafea caldă.

Acolo era un singur pasager, în mod evident Tânără doamnă despre care vorbise conductorul. Era înaltă, subțire și brunetă, poate de vreo douăzeci și opt de ani. Avea un soi de eficiență rece în felul în care își mâncă micul dejun și în felul în care îl chemă pe chelner să-i mai aducă cafea, ceea ce arăta experiență în materie de lume și de călătorii. Purta o rochie de călătorie închisă la culoare, dintr-un material subțire, foarte potrivit atmosferei încinse a trenului.

Domnul Hercule Poirot, neavând ceva mai bun de făcut, se amuză studiind-o discret.

Doamna era, hotărâse el, genul de Tânără care își purta de grija cu ușurință oriunde se ducea. Avea prestanță și eficiență. Aprecia severitatea trăsăturilor și paloarea ei delicată. Îi plăceau capul brun, cu valurile bine aranjate de păr, și ochii ei – reci, impersonali și gri. Și totuși, hotărî că era puțin prea eficientă pentru a fi ceea ce el numea „*jolie femme*“.

În scurt timp, o altă persoană intră în vagonul-restaurant. Era un bărbat înalt, cu vârsta cuprinsă între

patruzeci și cincizeci de ani, suplu, oacheș, cu părul ușor nins la tâmple.

„Colonelul din India“, își spuse Poirot.

Nou-venitul înclină capul către Tânără:

– ’Neața, domnișoară Debenham!

– Bună dimineața, domnule colonel Arbuthnot!

Colonelul stătea cu o mâna sprijinită pe scaunul din fața ei.

– Aveți ceva împotrivă? o întrebă.

– Sigur că nu. Luați loc.

– Ei, știți, micul dejun nu este tocmai o masă la care se face conversație.

– Sper că nu. Dar nu mușc.

Colonelul se aşeză.

– Băiete! îl chemă el pe chelner pe un ton energetic.

Comandă ouă și cafea.

Privirea lui se opri pentru un moment asupra lui Hercule Poirot, dar trecu mai departe cu indiferență. Poirot, citind corect gândurile englezului, știu ce-și spusesese în sinea lui. „Doar un afurisit de străin.“

Fideli obiceiurilor națiunii lor, cei doi englezi nu erau prea vorbareți. Schimbară câteva remarcă scurte și seci, și în scurt timp Tânără se ridică și se întoarse în compartimentul ei.

La prânz cei doi stătură din nou împreună la masă, amândoi ignorându-l iar pe al treilea pasager. Conversația lor se desfășură mai animat decât la micul dejun. Colonelul Arbuthnot vorbi despre Punjab și o întrebă câte ceva pe Tânără despre Bagdad, unde ea lucrase, după câte se pareea, ca guvernantă. Pe parcursul

conversației descoperiră că au niște prieteni comuni, ceea ce îi făcu imediat mai prietenoși unul față de celălalt și mai puțin scorțoși. Discutără despre un oarecare Tommy și un alt oarecare Reggie. Colonelul o întrebă dacă ea se duce direct în Anglia sau se oprește la Istanbul.

– Nu, mă duc direct.

– Nu e totuși păcat?

– Am trecut pe aici acum trei ani și am stat trei zile în Istanbul atunci.

– Ah, am înțeles. Ei, pot spune că mă bucur în acest caz, și eu mă duc direct acasă.

Colonelul făcu o plecăciune mică și stângace, roșind puțin.

„Este sensibil colonelul nostru“, gândi Hercule Poirot cu oarecare amuzament. „Călătoria cu trenul e la fel de periculoasă ca și cea pe mare!“

Domnișoara Debenham răspunse pe un ton neutru că asta ar fi foarte plăcut. Attitudinea ei era ușor distanță.

Hercule Poirot observă cum colonelul o însoțește înapoi la compartimentul ei. Mai târziu trenul străbătu peisajul magnific al munților Taurus. Stând unul lângă altul pe corridor și privind către Porțile Ciliciei, femeia suspină brusc. Poirot, aflându-se în apropierea lor, o auzi murmurând:

– Este atât de frumos! Aș vrea... aș vrea...

– Da...?

– Aș vrea să mă pot bucura!

Arbuthnot nu răspunse. Linia fermă a maxilarului său părea mai severă și mai posacă.

– Mi-aș dori nespus să scapi de toate astea, spuse el.
– Taci, te rog. Taci.
– O, nu-ți face griji. El aruncă o privire ușor iritată spre Poirot, apoi continuă: Dar nu-mi place ideea că tu să fii guvernantă, la cheremul unor mame tiranice și al odraslelor lor exasperante.

Ea râse, cu o vagă undă de lipsă de control.

– Vai, să nu crezi asta. Mitul guvernantei oprimate este perimat. Te asigur că părinții sunt cei care se tem să nu fie terorizați *de mine*.

Nu mai spuseră nimic. Poate că Arbuthnot era rușinat de ieșirea lui.

„Ce comedie ciudată urmăresc aici“, își spuse Poirot, căzând pe gânduri.

Avea să-și amintească reflecția aceasta mai târziu.

Ajunsă la Konya în acea noapte, pe la unsprezece și jumătate. Cei doi călători englezi coborâră să se plimbe pe peronul acoperit de zăpadă.

Domnul Poirot se mulțumi să privească agitația gării din spatele geamului. După vreo zece minute însă, se hotărî că o gură de aer proaspăt poate că nu ar fi o idee prea rea. Se pregăti cu grijă, înfășurându-se în mai multe haine și fulare și punându-și niște galosi peste ghetele lui îngrijite. Astfel echipat, coborî cu atenție pe peron și începu să se plimbe de-a lungul lui. Ajunse până după locomotivă.

Vocile fură cele ce îi atraseră atenția la cele două siluete întunecate care stăteau în umbra unui vagon de mărfuri. Arbuthnot vorbea.

– Mary...

Fata îl întrerupse.

– Nu acum. Nu acum. Când se va termina totul. Când totul va rămâne în urma noastră... *atunci...*

Domnul Poirot se întoarse discret. Se întreba...

Cu greu ar fi recunoscut vocea rece și eficientă a domnișoarei Debenham.

„Curios“, își spuse el.

A doua zi se întrebă dacă nu cumva cei doi se certaseră. Își vorbeau foarte puțin. Fata părea neliniștită, în opinia lui. Si avea cearcăne.

Era aproape două jumătate după-amiaza când trenul se opri. Capete ieșiră pe ferestre. Un pâlc de bărbați era strâns lângă sine, privind și arătând către ceva de sub vagonul-restaurant.

Poirot se aplecă pe geam și îl întrebă pe conductorul care trecea în grabă prin dreptul vagonului. Bărbatul îi răspunse, iar Poirot se retrase, dar, întorcându-se, aproape se izbi de Mary Debenham, care stătea chiar în spatele lui.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea în franceză aproape pe nerăsuflare. De ce ne-am oprit?

– Nu s-a întâmplat nimic grav, *mademoiselle*. Ceva a luat foc sub vagonul-restaurant. Nimic grav. S-a stins. Acum repară stricăciunile. Nu este nici un pericol, vă asigur.

Ea făcu un gest brusc, înlăturând ideea de pericol
ca și cum era ceva complet neimportant.

- Da, da, înțeleg asta. Dar *ora sosirii*?
- Ora sosirii?
- Da, asta va cauza întârzieri.
- Este posibil, da, încuviință Poirot.
- Dar nu putem să întârziem! Acest tren trebuie să
sosească la șase cincizeci și cinci și trebuie să traversăm
Bosforul și să prindem Simplon Orient Expressul pe
partea cealaltă, la nouă. Dacă sunt întârzieri de o oră
sau două, vom pierde legătura.
- Este posibil, da, admise el.

O privi curios. Mâna cu care ea se ținea de rama
geamului nu era prea sigură; și buzele îi tremurau și ele.

- Contează atât de mult pentru dumneavoastră,
mademoiselle? întrebă el.
- Da. Da, contează. Eu... Eu trebuie să prind acel
tren.

Apoi se întoarse în direcția opusă și porni pe coridor spre colonelul Arbuthnot.

Însă neliniștea ei se dovedi a fi neîntemeiată. Zece
minute mai târziu trenul porni din nou. Ajunse la
Haydarpaşa cu doar cinci minute întâzire, deoarece
recuperase din timp pe parcurs.

Bosforul era agitat, și domnului Poirot nu îi plăcu
traversarea. Odată ajuns pe vas, fu separat de compa-
nionii săi de călătorie și nu îi revăzu.

Când ajunse la podul Galata, se îndreptă direct
către hotelul Tokatlian.